

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності
022-Дизайн
для здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня
(2022 рік вступу)

Програма визначає обсяг матеріалу, яким повинен володіти абітурієнт, що вступає на навчання за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії за спеціальністю «Дизайн».

В основу програми покладено такі базові дисципліни, що формують фахівця дизайнера: «Теорія та методологія наукових досліджень в дизайні», «Фірмовий стиль», «Дизайн міського середовища та інсталяцій», «Сучасність та перспективи дизайну в Україні», «Мультимедійний дизайн», «Основні тенденції розвитку дизайну середовища».

**1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В
ДИЗАЙНІ**

Дизайн, основні поняття. Система наукових основ дизайну. Роль і місце дизайну в розвитку вітчизняного виробництва та організації середовища життєдіяльності людини.

Зародження нової філософії формоутворення. Техніка як мистецтво. Всесвітні і національні промислові виставки. Перші теорії дизайну. Різновиди художньо – проектної діяльності та стильові напрями кінця XIX-XX ст. Поступ дизайну в Європі та США.

Витоки дизайну. Еволюція предметного оточення людини. Розвиток техніки та технології. Відтворення предметного світу в епохи кустарно – ремісничого виробництва та промислової революції.

Види сучасної дизайнерської діяльності. Дизайн предметних систем. Дизайн середовища. Дизайн графічних систем. Нанодизайн. Дизайн соціальних систем. Арт-дизайн.

Методичні принципи дизайну. Системний підхід до проектування. Елементи системи проектування. Система принципів і закономірностей дизайну. Категорії проектної діяльності: проектний образ; функції предмету; технологічна форма предмету; естетична цінність. Дизайнерський аналіз і синтез. Джерела активізації творчого пошуку і формування нових ідей. Стадії життєвого циклу та види робіт.

Інформаційно-теоретичний базис дизайну. Маркетинг. Маркетинговий підхід до розробки та реалізації промислового виробу.

Проектна мова в дизайні. Об'ємно-графічні засоби моделювання об'єктів дизайну: пошуковий рисунок і начерк; технічні креслення. Дизайн проект і його стадії. Завдання на проектування. Передпроектні дослідження. Форескіз і дизайн-концепція. Ескізне проектування. Дизайнерський проект. Склад дизайнерської документації.

Біоніка: організаційно-аналоговий аспект. Використання тектоніки біологічних конструкцій. Використання методів і механізмів трансформації, використання різних властивостей та форм природніх об'єктів.

Ергономіка: принцип ергономічного проектування. Антропоморфний фактор в предметно-просторовому проектуванні. Психологія сприйняття об'єктів дизайну. Дизайн предметних комплексів та предметно-просторового середовища. Дизайн-програма. Програма предметного комплексу. Модель предметного середовища. Комплексна організація предметного середовища.

Дизайн як проектно-творча діяльність. Місце дизайну в системі матеріальної та духовної культур. Зв'язки дизайну з архітектурою, мистецтвом, наукою та технікою. Роль дизайну в соціально-економічному розвитку суспільства.

Маркетинг та дизайн. Моніторинг споживчого ринку як важлива складова сучасного дизайну. Роль дизайну на етапі утворення ринкових відносин.

Екологічний чинник в сучасному дизайні: вимоги, форми прояву. Принцип проектування об'єктів дизайну з урахуванням екологічного чиннику.

Новаційні напрями дизайн-діяльності: мультисенсорний дизайн, нано-дизайн та інші.

2. СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИЗАЙНУ В УКРАЇНІ

Загальні напрямки розвитку сучасної проектної культури. Ранній етап відновлення дизайнерської діяльності Тенденція популярної сучасності.

Категорії сентиментальності та популярної народності в сучасному українському дизайні.

Ранній етап відновлення дизайнерської діяльності Тенденція популярної сучасності.

Зародження та прояви тенденції гедонізму у сучасному світовому та українському дизайні.

Мінімалістична естетика та її тлумачення в контексті інформаційної культури.

Параметричний дизайн та його місце у сучасному мистецтві.

Історизм – виразник сучасних цінностей, парадоксальне явище постмодерністського соціо-культурного дискурсу.

Концептуальне проектування та його значення в сучасній проектній культурі.

Екологічна свідомість та сталий дизайн. Ідеали та прикладний зміст.

Візуальна революція 2000-х рр. Суть та прояви. Спонтанність та рукотворна природа, як категорії дизайнерського мислення.

Дизайн незалежної України: стан і перспективи розвитку. Сучасні проблеми етнокультурної ідентичності в дизайні: національний та глобалізаційний аспекти.

Українське народне мистецтво та його роль у проектно-творчій діяльності дизайнера.

Дизайнер, його завдання, навички та професійні здібності. Професійні та творчі організації дизайнерів в Україні та за кордоном.

Підвищення якості виробів методами дизайну. Безпосередній економічний ефект. Економічний ефект естетичної організації середовища.

3. МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ ДИЗАЙН

Ключові принципи мультимедійного дизайну в контексті проблематики та завдань графічного дизайну.

Інтерактивний інформаційний простір, його специфіка. Інформаційна структура Інтернету. Веб-сайт як сукупність інформації, технології та образної мови. Принципи просторової навігації, система гіперпосилань.

Веб-дизайн та його концептуальна модель. Спорідненість якостей та цілей з графічним дизайном. Основні етапи створення веб-сайту: інформаційне проектування, візуальне оформлення і програмування.

Морфологічна структура веб-сторінок як базових складових Інтернету. Головна сторінка (Home-page), сторінки різних рівнів. Логотип, елементи навігації, засоби пошуку, заставки, інформаційне поле.

Класифікація веб-сайтів за типовими ознаками та системами побудови (враховується обсяг, характер інформації, функціональний профіль, профіль користувачів, широта аудиторії, стильове рішення і т.д); Персональні веб-сайти, рекламні, корпоративні, інформаційні веб-сайти, розважальні, та пошукові веб-сайти та портали.

Веб-сайт як засіб інформаційного дизайну. Інтерактивність, гіпертекстовість, нематеріальність веб-дизайну. Типізація проектування інформативних структур веб-сайту. Структурування інформації. Зв'язки між сторінками. Визначення блок-схем.

Телевізійна графіка. Заставки телепередач, рекламна мультиплікація.

Специфіка сприйняття телевізійних заставок та культура мультимедійної комунікації. Характерні риси та принципові ознаки перебивок та телезаставок.

Модульна сітка – композиційна основа в мультимедійному дизайні. Логіка в структуруванні всіх елементів. Основні завдання інтерфейсу. «Трипанельний макет».

Проблема стилю в проектуванні об'єктів мультимедійного дизайну. Текстовий дизайн. «Інтерфейсний» дизайн (юзабіліті-дизайн). Інтерактивний (динамічний) дизайн. Комбінований дизайн.

Класифікація К.Клонінгера. Панк-дизайн. Мінімалізм. Конструктивізм. Поп-арт. Нова хвиля. Стилi за К.Клонінгером: готичний органічний стиль, табличний піктографічний, «низькоякісний гранж», стиль «паперових пакунків», Мондріанівський плакатний стиль, цифровий панк-роковий стиль, супермініатюрний стиль, стиль креслень і моделей, «агов, Кітті!»(стиль 50-х рр. XX ст.).

Роль графічного дизайну в технологічній ланці створення об'єктів мультимедійного дизайну. Стадії роботи. Синтез художньої та проектної творчості.

4. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ СЕРЕДОВИЩА

Особливості формування середовища в країнах Стародавнього світу.

Межиріччя і Єгипет спосіб організації життєвого простору, орнаментика, колористика. Організація житлового середовища в країнах Середземномор'я - Греції та Римській імперії. Громадські інтер'єри Древніх Греції та Риму.

Орнаментика, колористика інтер'єрів. Особливості грецької та римської ордерних систем, їх застосування в громадському інтер'єрі.

Особливості формування життєвого середовища в країнах Західної Європи XI- XIX століть. Облаштування внутрішньодворового простору та інтер'єр західноєвропейських середньовічних замків, структура замку.

Особливості формування внутрішніх просторів в часи європейського Ренесансу. Палаци італійського Ренесансу. Регулярні сади і парки.

Характерні особливості барокового інтер'єру. Спільні та відмінні риси інтер'єру в стилях Бароко та Рококо. Інтер'єр європейського класицизму. Періоди формування, меблі, орнаментальні мотиви. Мозаїка стилевих експериментів в дизайні інтер'єрів кінця XX ст.

Особливості інтер'єрів історизму (2 пол. XIX ст.) трансформація підходів до дизайну середовища у XX столітті. Інтер'єри в стилі сецесії. Орнаментика, характерні особливості, періодизація. Світоглядні установки конструктивізму та їх реалізація в інтер'єрах середини XX століття.

Українські традиції формування життєвого простору та їх розвиток в сучасних умовах. Традиційний підхід до формування життєвого простору в Україні. Українське народне житло, облаштування інтер'єру. Генезис та морфологія українських народних орнаментальних мотивів

Особливості дизайну інтер'єрів в Україні в різні історичні періоди (Київська Русь, ренесанс, українське бароко, класицизм). Український модерн як спроба інтерпретації народних традицій в нових умовах. Перспективи розвитку українських традицій формування інтер'єру в сучасному і майбутньому.

Український модерн як спроба інтерпретації народних традицій в нових умовах.

5. ФІРМОВИЙ СТИЛЬ

Бренд, поняття брендінгу, поняття корпоративної ідентифікації. Роль та місце бренду та фірмового стилю у рекламній пропаганді та рекламній кампанії.

Створення бренду; стадії розвитку бренду, посилення бренду, позиціонування і перепозиціонування бренду, поновлення і модернізація, розширення та поглиблення бренду.

Основні світові бренди та їх система корпоративної ідентифікації, історія їх становлення та розвитку.

Поняття фірмового стилю. Елементи фірмового стилю, їх функція у візуальній ідентифікації і в рекламній пропаганді.

Особливості проектування товарного знаку, фірмової шрифтової назви логотипу, фірмового блоку. Поняття рекламоздатності фірмового знаку.

Принципи та методи розробки фірмового лозунгу (слогану). Типи слоганів. Правила літературного формування рекламних девізів. Логічний та психологічний аспекти.

Особливості формування зачину, інформаційного блоку, довідкових даних, екофрази у контексті стратегії фірмового стилю, брендінгової стратегії.

Маркетингові та кон'єктурні фактори модернізації елементів фірмового стилю. Художні аспекти.

Фірмовий комплект шрифтів. Поняття власного шрифту. Специфіка графічного формування логотипів та товарних знаків на основі літер назви. Фірмовий колір (колористичний код). Правила використання колірних поєднань у формування елементів корпоративної ідентифікації.

Корпоративний герой. Графічні різновиди корпоративного героя. Комунікативна функція корпоративного героя у рекламному повідомленні. Постійний комунікат.

6. ДИЗАЙН МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ІНСТАЛЯЦІЙ

Дизайн міського середовища: основні поняття та завдання. Природньо-кліматичний та соціально-культурний фактори формування міського середовища.

Морфологія міського середовища. Типологія видів та форм міських просторів. Міська естетика. Міське середовище як соціально-культурне явище.

Психологічно-феноменологічний аспект дизайну міського середовища

Композиційні особливості дизайну міського середовища на різних рівнях. Гармонізація образу середовища. Дизайн громадських та дворових просторів міського середовища.

Методика проектування ландшафтних об'єктів у дизайні міського середовища. Монументально-декоративні об'єкти та засоби дизайну міського середовища.

Кольоровий дизайн міського середовища. Світловий дизайн міського середовища. Святковий дизайн міського середовища. Візуальні комунікації в дизайні міського середовища.

Дизайн в історичному середовищі міста. Охорона культурної спадщини. Універсальний дизайн. Врахування потреб людей з обмеженими фізичними можливостями у дизайні міського середовища.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аронов В. Теоретические концепции зарубежного дизайна. – М.: ВНИИТЭ, 1992. – 121 с.
2. Бородаев Д. Информационное проектирование в веб-дизайне. Что это такое и для чего оно нужно /Вісник Харківської Державної академії дизайну і мистецтв. – Х.: ХДАДМ, 2003. - №2. – С.58-64.
3. Веркман Д. К. Товарные знаки. Создание, психология, восприятие. - М.: Прогрес, 1986 – 204 с.
4. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті і художньо-проектної культури: Монографія. – Х.:ХДАДМ – 2005 – 244 с.
5. Даниленко В.Я. Дизайн: Підручник. – Х.: ХДАДМ. – 2003 – 320 с.
6. ДБН Б.2.2-5:2011. Благоустрій територій. — К. : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2012. – 61 с.
7. ДБН В.2.2-17:2006. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення. – К. : Мінбуд України, 2007. – 47 с.
8. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник/ [Г.Б. Минервин, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов и др.]; под. общ. ред. Г.Б. Минервина и В.Т. Шимко. — М.: «Архитектура–С», 2004. — 288 с.
9. Ефимов А. Колористика города / А.В.Ефимов. — М.: Стройиздат, 1990.— 272 с.
- 10.Ефимов А.В. Дизайн архитектурной среды: учеб. для вузов/ [Г.Б. Минервин, А.П. Ермолаев, В.Т. Шимко и др.]. — М.: Архитектура–С, 2006. — 504 с.
11. Жестаз Б . Ренессанс. От Брунеллески до Палладио. Москва, издательство „Астрель“, 2003 – 301 с.
12. Закон України “Про основи містобудування” : офіційн. текст прийнятий Верх. Радою України 16 лист. 1992 р. : із змінами та доп. станом на 4 квіт. 2011 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: [сайт] — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2780-12&new=1> (04.05.2011) — Назва з екрану.
13. Закон України “Про охорону культурної спадщини” : офіційн. текст прийнятий Верх. Радою України 08 червня 2000 р. : із змінами та доп. станом на 1 квіт. 2011р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України : [сайт] — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1805-14> (04.08.2011) — Назва з екрану.
14. Кучерявий В. Озеленення населених місць: підручн. / В.П. Кучерявий. — [2-ге вид.]. — Л. : Світ, 2008. — 456 с.
15. Кірсанов Д. Веб-дизайн: книга Дмитрик Кірсанова. Монографія.
16. Лесняк В. Акцидентний шрифт. 75 оригінальних шрифтов. – Харьков: Колорит, 2004. – 256 с.
17. Михайлов С. Дизайн современного города: комплексная организация предметно-пространственной среды (теоретико-методологическая

- концепция) : автореф. дис. на стиск. ступени д-ра. искусств.: спец. 17.00.06 «Техническая эстетика и дизайн» (искусствоведение) // Михайлов С. М. – М., 2011. – 57 с.
18. Мигаль С.П. Татїївський П.М. і ін. Колір в проектному середовищі: Навчальн. посібник. ДАКККі М, 2004. – 104 с.
 19. Мигаль С.П. Проектування меблів: Навчальний посібник. – Львів, Світ, -1999. – 216 с.
 20. Методика художнього конструювання. Вид.2-е. – М., ВНИИТЄ, 1983. – 165с.
 21. Методика художнього конструювання. Дизайн-програма. – М., ВНИИТЄ, 1987. – 171 с.
 22. Ментатов В. В. Образ, знак, условность. - М.: Высшая школа, 1980. – с.304.
 23. Основні терміни дизайну. Словник-довідник.-М.: ВНИИТЄ, 1988. – 46 с.
 24. Победин В. А. Знаки в графическом дизайне. - Харьков: Ранок Веста, 2001. – 148 с.
 25. Слоган: фундамент рекламной кампании // Рекламные технологии, 2000. № 8. С. 5-6.
 26. Рамат Е. В. Формирование фирмового стиля в системе маркетинговых коммуникаций //Маркетинг и реклама. 1998. № 5. С. 14-18.
 27. Рунге В. «Ергономика в дизайне» / В.Ф. Рунге, Ю.П. Манусевич. — М. : «Архитектура–С», 2009. — 328 с.
 28. Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму. Історія, теорія, практика. Київ, „Спалах“, 1998. – 258 с.
 29. Тімохін В. Основи дизайну архітектурного середовища: підручник / [Тімохін В. О., Шебек Н. М., Малік Т. В. та ін.]. — К. : КНУБА, 2010. — 400 с.
 30. Тимофієнко В., Пучков А. Криза і сподівання фундаментальної науки // Архітектурна спадщина України: щорічник Держбуду України.-2002. –Вип.5.
 31. Херлберт А. Сетка. Модульная система конструирования и производства газет, журналов и книг. – М.: Книга, 1984. – 106 с.
 32. Шимко В. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории (средовой подход): учебник / В.Т. Шимко. — [2-е изд., доп. и испр.]. — М.: «Архитектура–С», 2009. — 408 с.
 33. Шимко В.Т. Основы дизайна и средовое проектирование : учебн. пособ. / В.Т. Шимко. — М. : ИМДТ, 2007. — 58 с.
 34. Щепетков Н. Светлой дизайн города / Н.И. Щепетков. – М.: Архитектура, 2006. – 320 с.
 35. Чепелик В. Український архітектурний модерн. – К.:КНУБА, 2000. – 253 с.
 36. Черкес Б.С., Юрик Я.М. Шляхи збереження ідентичності міста: навчальний посібник. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2013. – 71 с.

- 37.Черкес Б.С., Лінда С. М. Архітектура сучасності. Остання третина ХХ – початку ХХІ століть: навчальний посібник. – Львів: Вид –во «Львівської політехніки», 2013. – 644 с.
- 38.Яргина З. Эстетика города / З.Н. Яргина.— М. : Стройиздат, 1991.—366.
- 39.Byars M. The Design Encyclopedia. – NY: John Wiley & Sons, Inc., 1994. –P. 201.
- 40.Carter R., Day B., Meggs P., Typographic Design: Form and Communication. – NY: Van Nostrand Reinhold, 1993. – 278p.
- 41.Hollis R. Graphic Design. – London: Thames & Hudson world of art, 2001. – 232p. McLuhan M. Understanding media - The Extantion of Man. N.Y., 1967. P. 20
- 42.McLuhan M. Culture is Our Business. N.Y., - Toronto, 1970. P.78.